

2 Οκτωβρίου 1918

Η καλύτερη άμυνα

Ο Φερδινάνδος Φος γεννήθηκε στη Γαλλία στις 2 Οκτωβρίου 1851, ακολούθησε στρατιωτική σταδιοδρομία και, όταν ξέσπασε ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος, έφτασε να είναι στρατηγός. Διακρίθηκε για τη σταθερή του διοίκηση και την προσήλωσή του στο δόγμα «καλύτερη άμυνα είναι η επίθεση». Τον Μάιο του 1818, ήταν διοικητής του δυτικού μετώπου και, λίγο αργότερα, γενικός αρχηγός όλων των συμμαχικών δυνάμεων.

Η προαγωγή του ήρθε τη στιγμή ακριβώς που τα γερμανικά στρατεύματα είχαν φτάσει 65 χλμ. από το Παρίσι και το βομβάρδιζαν με τα υπερκανόνια τους «Βέρθα», που κατασκεύαζε η βιομηχανία Κρουπ (βλ. 1.6.1942). Ο Φος αποκατέστησε την ενότητα του μετώπου, ενισχύθηκε με 250.000 καλά εξοπλισμένους ετοιμοπόλεμους Αμερικανούς και, στις 26 Σεπτεμβρίου 1918, διέταξε γενική επίθεση.

Οι Γερμανοί αμύνθηκαν σθεναρά. Όμως, η σφοδρότητα της συμμαχικής επίθεσης τους σκόρπισε. Στις 29 Σεπτεμβρίου, το μέτωπο διασπάστηκε σε τρία σημεία. Οι Γερμανοί αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν στην πόλη Ναμίρ. Ο στρατηγός Ερρίκος Λούντεντορφ (1865 - 1937) έβλεπε πως δύσκολα θα απόφευγε την κύκλωση και τον αφανισμό. Στις 2 Οκτωβρίου 1918 (ημέρα που ο Φος γιόρταζε τα 67^α γενέθλιά του), πρότεινε στην κυβέρνησή του να ζητήσει ανακωχή. Η κυβέρνηση της Γερμανίας παραιτήθηκε. Η νέα που ανέλαβε, έστειλε τηλεγράφημα στους συμμάχους για κατάπαυση του πυρός.

Ο Φος επεξεργάστηκε τους στρατιωτικούς όρους της συνθήκης. Τους υπαγόρευσε ο ίδιος μέσα στο προσωπικό του βαγόνι, στο δάσος της Κομπιέν, στις 11 Νοεμβρίου 1818. Θα περνούσαν 22 χρόνια ώσπου ο Χίτλερ, στο ίδιο αυτό βαγόνι και στο ίδιο σημείο, θα υπαγόρευε τους δικούς του όρους στους νικημένους Γάλλους (βλ. 9.5.1940). Όμως, ο Φος δεν ζούσε να το δει. Πέθανε, στις 29 Μαρτίου 1929, σε ηλικία 78 χρόνων.

1187: Ο ηγέτης των Αράβων, Σαλαντίν, κυριεύει την Ιερουσαλήμ που ήταν στα χέρια των Χριστιανών.

1803: Πεθαίνει ο Σάμιουελ Άνταμς, φυσιογνομία - κλειδί στην Αμερικανική Επανάσταση και αργότερα κυβερνήτης της Μασαχουσέτης. Είχε γεννηθεί στις 27 Σεπτεμβρίου 1722.

1847: Γεννιέται ο Γερμανός πολιτικός και στρατιωτικός Πάουλος Φον Χίντεμπουργκ. Ως στρατάρχης, ηγήθηκε των γερμανικών δυνάμεων ξηράς κατά τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο και ήταν πρόεδρος της Γερμανίας απ' το 1925 μέχρι τον θάνατό του, το 1934.

1869: Γεννιέται ο Μαχάτμα Γκάντι (Μοχάντας Καραμσάντ Γκάντι), απελευθερωτής της Ινδίας και εισηγητής του δόγματος της μη βίας. Δολοφονήθηκε στις 30 Ιανουαρίου 1948.

1935: Ιταλικές δυνάμεις εισβάλλουν στην Αιθιοπία. Εκτός από τη δικαιολογία της εκδίκησης για μια ήττα της χώρας του το 1896, ο Μουσολίνι είχε επεκτατικές φιλοδοξίες για την Αφρική. Η ιταλική κατοχή κράτησε μέχρι το 1941.

1972: Η Δανία ψηφίζει υπέρ της ένταξης της στην ΕΟΚ, με 63,4% υπέρ και 36,6% κατά.

1991: Πεθαίνει ο πατριάρχης Δημήτριος.

1996: Πυροβολείται θανάσιμα έξω απ' το σπίτι του στην Σόφια, ο πρώην πρωθυπουργός της Βουλγαρίας Αντρέι Λουκάνοφ. Επρόκειτο προφανώς για ξεκαθάρισμα λογαριασμών.

2009: Με ποσοστό 67,13%, οι Ιρλανδοί λένε «ναι» στη συνθήκη της Λισσαβόνας ανατρέποντας το «όχι» που είχαν πει (με 53,4%) στο δημοψήφισμα της 12^{ης} Ιουνίου 2008.

2017: Τουλάχιστον 58 νεκροί και περισσότεροι από διακόσιοι τραυματίες είναι ο απολογισμός της επίθεσης 63χρονου Αμερικανού με πυροβολισμούς εναντίον νεαρών που παρακολουθούσαν συναυλία στο Λας Βέγκας. Το ισλαμικό κράτος ανέλαβε την ευθύνη αλλά αστυνομία και FBI δεν συνδέουν τους φόνους με την τρομοκρατία.

Η 2^α Οκτωβρίου στον πολιτισμό

2 Οκτωβρίου 1836

Ο Κάρολος Δαρβίνος

Ο Κάρολος Ροβέρτος Δαρβίνος γεννήθηκε στο Σρούσπερι της Αγγλίας, στις 12 Φεβρουαρίου 1809. Μεγάλωσε σε μια οικογένεια που τιμούσε τη λογοτεχνία και την επιστήμη, κάνοντάς τον να τις αγαπήσει κι αυτός. Στα 1831, σε ηλικία 22 χρόνων, ήταν κιάλας ένας καλός φυσιοδίφης, μέλος μιας μεγάλης επιστημονικής αποστολής στις ακτές της Νότιας Αμερικής. Επί έξι χρόνια, ο Δαρβίνος συγκέντρωνε υλικό που θα αποτελούσε τη βάση μιας νέας θεωρίας στη φυσική επιστήμη. Στις 2 Οκτωβρίου 1836 και μετά από πεντάχρονες έρευνες στους νότιους ωκεανούς με το πλοίο HMS Beagle, επέστρεψε στο Φάλμουθ της Αγγλίας. Συνέχισε να πλουτίζει το υλικό και τις γνώσεις του. Ήταν πια πενήντα χρόνων, όταν, στα 1859, κυκλοφόρησε το πρώτο του βιβλίο: «Για τη γένεση των ειδών με τη φυσική επιλογή». Στο βιβλίο διατυπώνεται η εξελικτική θεωρία, ο «δαρβινισμός», όπως αποκλήθηκε, που προκάλεσε πάταγο κι αναστάτωση τα ως τότε κρατούντα. Η θεωρία του Δαρβίνου πολεμήθηκε με φανατισμό από την Εκκλησία αλλά επιβεβαιώθηκε ολοκληρωτικά, στον Κ' αιώνα.

Σύμφωνα με αυτήν, το «είδος» δεν είναι σταθερό κι αναλλοίωτο. Όλα τα είδη των φυτών και των ζώων που έζησαν πάνω στη γη ή που εξακολουθούν να ζουν, είναι το αποτέλεσμα της ασταμάτητης μεταβολής, της εξέλιξης από μια ή ελάχιστες υποτυπώδεις αρχικές μορφές. Αιτία της εξέλιξης είναι η φυσική επιλογή που οφείλεται στον αγώνα για τη

«δαιώνιση του είδους». Είναι ένας αγώνας που τον διεξάγουν όλα τα ζωντανά πλάσματα της φύσης και κατά είδη και κατά άτομα του ίδιου είδους. Έτσι, κάθε άτομο και κάθε είδος αναπτύσσει εκείνες τις ιδιότητες που το βοηθούν να επιβιώσει ή δημιουργεί νέες, ανάλογα με το τι απαιτεί η προσαρμογή του στο περιβάλλον ώστε να εξασφαλιστεί η συνέχεια, η «δαιώνιση». Με την κληρονομικότητα, οι αναπτυγμένες ή νέες ιδιότητες μεταβιβάζονται στους απογόνους, ενώ οι άχρηστες ατροφούν και συχνά χάνονται.

Δώδεκα χρόνια αργότερα, ο Δαρβίνος δημοσίευσε ένα ακόμη βιβλίο: Το «Η καταγωγή του ανθρώπου και η φυσική επιλογή», όπου υποστήριξε ότι ο άνθρωπος κατάγεται από τα πιθηκοειδή. Σήμερα, είναι βεβαιωμένο πως ο άνθρωπος και ο πίθηκος έχουν κοινούς προγόνους αλλά ο ένας δεν είναι η συνέχεια του άλλου.

Ο Κάρολος Ροβέρτος Δαρβίνος πέθανε το 1882, σε ηλικία 73 χρόνων.

1608: Ο Χανς Λίπερσεϊ του Μίντελμπουργκ παρουσιάζει το πρώτο τηλεσκόπιο.

1985: Πεθαίνει από Έιτς ο Αμερικανός ηθοποιός Ροκ Χάντσον, γνωστός για τους ρόλους του στις ταινίες «Γίγας» και «Κρεβατομουρμούρα».

1998: Πεθαίνει η συγγραφέας Λιλή Ζωγράφου. Είχε γεννηθεί το 1922.

2009: Στην Κοπεγχάγη της Δανίας, το Ρίο ντε Τζανέιρο, παρόντος του προέδρου της Βραζιλίας, Λούλα, καταφέρνει να αναλάβει τη διοργάνωση της Ολυμπιάδας του 2016. Η Βραζιλία έχει ήδη αναλάβει και τη διοργάνωση του Μουντιάλ, στο ποδόσφαιρο, για το 2014. Η παρουσία του προεδρικού ζεύγους των ΗΠΑ, Μπάρακ και Μισέλ Ομπάμα, δεν ωφέλησε την υποψηφιότητα του Σικάγο που αποκλείστηκε από την πρώτη ψηφοφορία.

2011: Πεθαίνει ο σκηνοθέτης της «Παραγγελιάς», Παύλος Τάσιος. Είχε γεννηθεί την 1/4/1942.